

ความสัมพันธ์ของสื่อบุคคล และสื่อมวลชนกับการนำความรู้ไปใช้
ในการป้องกัน กำจัดโรคเส้ดำ ของเกษตรกรชาวไร่อ้อย
เขตเกษตรเศรษฐกิจที่ 7 เพื่อการเพิ่มผลผลิต

**Relationship Between Personal/Mass Media and Practical
Control of Smut Disease of Cane Farmer in Agro-economic
Zone 7 for Yield Improvement**

สิริภัทร พรหมณี¹ เอมอร อังสุรัตน์² และชัชชัย แก้วสนธิ²

Siripatr Prammanee, Am-on Aungsuratana and Chatchai Keosonthi

ABSTRACT

Smut disease of sugarcane has been very well known for 30 years. This disease causes reduction of cane yield. So far, this disease can be found almost everywhere. This study was conducted to find out whether the farmer has basic knowledge or practical control of smut disease, the relationship of the cane farmers and personal/mass media, the problem of the cane farmers and their requirements. The result showed that most of the cane farmer at amphor Samchug and amphor Danchang in Suphanburi province have their own land less than 25 rais. Sugarcane in these area are 2nd and 3rd year ratoon cane more than newly planted cane. Most of the farmers are 30-60 years old and their education mainly in primary school. The farmers whose their sugarcane have ever been infected by smut disease (88.4%), lack of knowledge about the disease and the correct method of the practical control. It can be suggested that both government and other organization should be alert to transfer the basic knowledge and the practical control techniques to the farmers. It was also found that the high efficiency of transferring of knowledge is by individual contact, group contact or by agricultural radio/TV program.

Key words: smut disease, sugarcane

¹ ศูนย์ส่งเสริมและฝึกอบรมการเกษตรแห่งชาติ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

National Agricultural Extension and Training Center, Kasetsart University

² ภาควิชาส่งเสริมและนิเทศศาสตร์เกษตร คณะเกษตร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

Dept. of Agricultural Extension and Communication, Faculty of Agriculture, Kasetsart University, Bangkok 10900, Thailand.

บทคัดย่อ

โรคเส้คำของอ้อยเป็นโรคหนึ่งที่ถูกมานานถึง 30 ปี และแพร่ระบาดทำความเสียหายต่อผลผลิตอ้อยเป็นจำนวนมาก จนกระทั่งปัจจุบันโรคนี้ยังคงพบทั่วไปในทุกแหล่งที่ปลูกอ้อย การศึกษาครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อที่จะศึกษาว่าเกษตรกรมีความรู้เกี่ยวกับโรคเส้คำและการปฏิบัติในการป้องกันกำจัดโรคเส้คำ ศึกษาความสัมพันธ์ของเกษตรกรกับสื่อบุคคลและสื่อมวลชนที่มีผลต่อการถ่ายทอดความรู้ไปสู่เกษตรกรชาวไร่อ้อย และปัญหาข้อเสนอแนะของเกษตรกร ผลจากการศึกษาพบว่าเกษตรกรที่ทำการศึกษาล้วนมีอายุระหว่าง 30-60 ปี เป็นเพศชาย มีการศึกษาจบชั้นประถมศึกษา มีพื้นที่ปลูกขนาดต่ำกว่า 25 ไร่ ในการปลูกอ้อย และเป็นพื้นที่ของตนเอง อ้อยที่ปลูกเป็นอ้อยตอปีที่ 2 และ 3 มากกว่าอ้อยปลูกใหม่ มีเกษตรกรที่เคยประสบปัญหาเรื่องโรคเส้คำทำความเสียหายในแปลงปลูกอ้อย (88.4%) ขาดความรู้เกี่ยวกับโรคและวิธีปฏิบัติที่ถูกต้อง ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งนี้ คือเพื่อเป็นการสนับสนุนให้เกษตรกรมีความรู้ และสามารถนำความรู้ไปใช้ป้องกันกำจัดโรคเส้คำ เจ้าหน้าที่ของรัฐ รวมทั้งบุคลากรขององค์กรต่างๆ ที่เกี่ยวข้องควรเร่งเพิ่มประสิทธิภาพในการถ่ายทอดความรู้ให้กับเกษตรกร โดยการติดต่อส่วนตัวเป็นกลุ่มหรือผ่านสื่อ โทรทัศน์หรือวิทยุกระจายเสียง

คำนำ

ความสำคัญของปัญหา

อ้อยเป็นพืชเศรษฐกิจที่สำคัญ มีพื้นที่ปลูกส่วนใหญ่อยู่ในเขตเกษตรเศรษฐกิจที่ 7 ปัญหาและอุปสรรคที่มีผลต่อการเพิ่มผลผลิตอ้อยที่มีคุณภาพ คือเรื่องโรคและแมลงระบาดทำความเสียหายในแปลงปลูก สำหรับเรื่องโรค โรคเส้คำเป็นโรคหนึ่งที่มีระบาดทำความเสียหายมากที่สุดในพื้นที่ปลูกอ้อยทั่วประเทศ เป็นกับพันธุ์อ้อยแทบทุกพันธุ์และทุกระยะการเจริญเติบโต โรคนี้รู้จักมานานถึง 30 ปี และมีชื่อเรียกต่างกันตามท้องถิ่นที่เกิดโรค ได้แก่

โรคเขม่าดำ โรคดอกธูป โรคครำดำ โรคยอคดำ โรคดอกธูปลาย เป็นต้น

อย่างไรก็ตาม จนกระทั่งปัจจุบันโรคนี้ยังคงระบาดอยู่ทั่วไป ดังนั้นจึงน่าจะมีการศึกษาถึงการปฏิบัติและความรู้เรื่องโรคเส้คำของเกษตรกรว่ามีความรู้ และการปฏิบัติในเรื่องโรคดังกล่าว อยู่ในระดับใด ทั้งนี้เพื่อที่จะได้วางแผนในการดำเนินการถ่ายทอดความรู้ได้อย่างเหมาะสม

วัตถุประสงค์

1. ศึกษาลักษณะพื้นฐานโดยทั่วไปของเกษตรกรชาวไร่อ้อยในเขตเกษตรเศรษฐกิจที่ 7
2. ศึกษาความรู้พื้นฐานและการปฏิบัติในการป้องกันกำจัดโรคเส้คำของเกษตรกรชาวไร่อ้อยเขตเกษตรเศรษฐกิจที่ 7
3. ศึกษาความสัมพันธ์ของเกษตรกรกับสื่อบุคคลและสื่อมวลชนที่มีผลต่อการถ่ายทอดความรู้ไปสู่เกษตรกรชาวไร่อ้อยเขตเกษตรเศรษฐกิจที่ 7
4. ศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะของเกษตรกรชาวไร่อ้อยเขตเกษตรเศรษฐกิจที่ 7 เกี่ยวกับการป้องกันกำจัดโรคเส้คำเพื่อการเพิ่มผลผลิต

การตรวจสอบเอกสาร

โรคเส้คำเป็นโรคที่สำคัญและทำความเสียหายรุนแรง เนื่องจากโรคนี้สามารถแพร่ระบาดไปกับท่อนพันธุ์ที่ใช้ปลูก (วันทนีย์, 2533) โรคเส้คำเป็นโรคที่ทำความเสียหายแก่อ้อยในทุกแหล่งปลูก ความเสียหายขึ้นกับอายุ การเจริญเติบโตของต้นอ้อย สายพันธุ์ของเชื้อความต้านทานของพันธุ์อ้อย และวิธีการป้องกัน และควบคุมโรคอย่างเหมาะสม สาเหตุของโรคนี้เกิดจากเชื้อรา *Ustilago scitaminea* Syd. อาการของโรคอ้อย ที่เป็นโรคได้แก่ ต้นแคระแกรน แตกกอ คล้ายตะไคร้ ใบแคบ และเล็ก ลำพอมเร็ว ข้อสั้นตันเตี้ย ยอดเป็นเส้คำ โตเท่าดินสอ ถ้าเป็นรุนแรง ต้นอ้อยอาจแห้งตายในที่สุด เชื้อราสาเหตุของโรคนี้ สามารถอยู่ข้ามฤดูได้ในดิน เศษซากพืชที่เป็นโรค ในท่อนพันธุ์โดยเฉพาะบริเวณตา โรคนี้จะแพร่ระบาดมากในต้นฤดูปลูกเมื่ออ้อยอายุประมาณ 3-6 เดือน ส่วน

มากเป็นกับอ้อยต่อมากกว่าอ้อยปลูกใหม่ ทำให้ผลผลิตต่อไร่ลดลงหรือเก็บเกี่ยวไม่ได้เลย คุณภาพลดลง ในพันธุ์ที่อ่อนแอต่อโรคปริมาณน้ำตาลจะต่ำกว่าปกติ 10-28% น้ำหนักลดลง 70-75% อ้อยแห้งตายได้ทุกระยะการเจริญเติบโต (ชนาคร และคณะ, 2526)

การปฏิบัติในการป้องกันกำจัดโรคเส้ดำ

1. เลือกปลูกอ้อยพันธุ์ที่ค่อนข้างต้านทานต่อโรค และให้ผลผลิตดี เช่น พันธุ์ F140, พันธุ์แกร์นาร์ (วันทนิย์ และคณะ, 2534)

2. คัดเลือกพันธุ์อ้อยที่สมบูรณ์แข็งแรงไม่เป็นโรคหรือไม่มาจากแหล่งที่มีโรคแพร่ระบาด

3. ทำแปลงขยายพันธุ์อ้อยจะช่วยให้ได้ท่อนพันธุ์ที่มีคุณภาพดี ปราศจากโรคและตรงตามพันธุ์ในปริมาณและในเวลาที่ต้องการ (วันทนิย์, 2533)

4. แช่ท่อนพันธุ์ในน้ำยาฆ่าเชื้อรา ก่อนนำไปปลูก โดยเฉพาะในการเตรียมแปลงขยายพันธุ์ เช่น แช่ในสารละลาย triadimefon 500 ส่วน ของตัวยาออกฤทธิ์ในน้ำ ล้วนส่วน นาน 15 นาที ก่อนปลูก จะเป็นวิธีการป้องกันกำจัดโรคเส้ดำที่ได้ผลดี (วันทนิย์ และคณะ, 2529) นอกจากนี้จากการทดสอบสารป้องกันกำจัดเชื้อรา Tilt, Systane E, Folicur ความเข้มข้น 100 ส่วน ของตัวยาออกฤทธิ์ในน้ำล้วนส่วน มีประสิทธิภาพควบคุมโรคเส้ดำได้ดี (อนุสรณ์ และคณะ, 2532)

5. แช่ท่อนพันธุ์ในน้ำร้อนอุณหภูมิ 52 องศาเซลเซียส นาน 30 นาที เป็นการควบคุมโรคเส้ดำได้วิธีหนึ่ง เนื่องจากท่อนพันธุ์ที่เป็นโรคเส้ดำอ่อนแอต่อวิธีการแช่น้ำร้อนมาก (สุณี และคณะ, 2528)

6. หลีกเลี่ยงการไถตออ้อยที่เป็นโรคเส้ดำ ขุดทำลายอ้อยที่เป็นโรคเพื่อไม่ให้สปอร์ของเชื้อราฟุ้งกระจายแพร่ระบาดไป (ชนาคร และคณะ, 2526)

7. ปฏิบัติดูแลและบำรุงรักษาแปลงปลูกอ้อยให้ถูกวิธี เช่น ใส่ปุ๋ย กำจัดวัชพืช เป็นต้น (อนุสรณ์ และวันทนิย์, 2528)

อุปกรณ์และวิธีการ

เกษตรกรและกลุ่มตัวอย่าง

เกษตรกรและกลุ่มตัวอย่าง กำหนดให้เกษตรกรชาวไร่อ้อยจังหวัดสุพรรณบุรี เป็นตัวแทนของเกษตรกรชาวไร่อ้อยเขตเกษตรเศรษฐกิจที่ 7 เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างดังกล่าวอยู่ใกล้กับแหล่งวิชาการที่มีบทบาทโดยตรงเกี่ยวกับอ้อย และเป็นแหล่งปลูกอ้อยที่สำคัญในเขตนี้ เพื่อความเหมาะสมในการศึกษาเปรียบเทียบระหว่างเกษตรกรในเขตน้ำฝนและเขตชลประทาน จึงเลือกศึกษากลุ่มตัวอย่างจากอำเภอสามชุก และอำเภอด่านช้าง ตามลำดับ โดยสุ่มเกษตรกรตัวอย่างด้วยวิธีสุ่มแบบเชิงช่วงชั้นอย่างไม่เป็นสัดส่วน (disproportional stratified sampling) ได้เกษตรกรตัวอย่างรวม 129 คน

เครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล

การรวบรวมข้อมูล ได้จากการสัมภาษณ์เกษตรกรแบ่งเนื้อหาของแบบสัมภาษณ์เป็น 4 ตอน คือ ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของเกษตรกร ความรู้และการปฏิบัติในการป้องกันกำจัดโรคเส้ดำ ความสัมพันธ์ระหว่างเกษตรกรกับสื่อบุคคลและสื่อมวลชน และปัญหาข้อเสนอแนะของเกษตรกรเกี่ยวกับการป้องกันกำจัดโรคเส้ดำเพื่อการเพิ่มผลผลิต แบบสัมภาษณ์นี้ได้ดำเนินการสัมภาษณ์เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างและเก็บข้อมูลในระหว่างเดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2535 ถึงเดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2536

การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้ นำมาวิเคราะห์โดยอาศัยวิธีการทางสถิติ ได้แก่ ค่าร้อยละ (percentage) ค่าเฉลี่ย (mean) และค่าไคสแควร์ (chi-square)

ผลและวิจารณ์

ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของเกษตรกร

จากการศึกษาข้อมูลของเกษตรกรชาวไร่อ้อยในอำเภอด่านช้าง และอำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี พบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่มีพื้นที่ปลูกน้อยกว่า 25 ไร่ (64.3%) เป็นแปลงปลูกอ้อยต่อปีที่ 2 ปี และ 3 (61.2%) อ้อยปลูก

Table 1 General information of sugarcane farmer.

Data	Number (person)	Percentage
Family status		
- farmer	72	55.8
- house wife	53	41.1
- son/daughter	4	3.1
Education		
- primary school	86	66.7
- higher than primary school	19	14.7
- lower than primary school	14	10.8
- without education	10	7.8
Land holding		
- yes	118	91.5
- no	11	8.5
Sugarcane area		
- irrigation	46	35.7
- no irrigation	73	56.6
- both	10	7.7
official group membership		
- no	22	17.0
- yes	107	83.0

Table 2 Basic knowledge of smut disease of the farmers whose field have ever been infected by smut disease.

Basic knowledge	Percentage
Causal agent knowledge	
- no	93.8
- yes	6.2
The important of the good canesett	
- no	36.8
- yes	63.2
Selection of good quality canesett	
- no	32.5
- yes	67.5
Canesett preparation by chemical treatment	
- no	57.0
- yes	43.0
Canesett preparation by hot water treatment	
- no	90.4
- yes	9.6

Table 3 Comparison between the farmers who know and never known about smut disease and practical disease control.

Practical disease control in the infected cane	Farmer who has never known(%)	Farmer who know (%)
1. Ignor	15.0	27.0
2. Removed infected cane and grewed the same variety	15.0	22.0
3. Removed infected cane and grewed the cane from the multiplication field	-	1.0
4. Removed the infected cane and grewed the new variety	10.0	10.0
5. Remove the infected cane, burned and grewed the new variety	5.0	-
6. The infected cane was removed and left in the field	55.0	40.0

ใหม่ (53.5%) อ้อยต่อ 1 ปี (31.8%) และปลูกแปลงขยายพันธุ์ (15.5%) เกษตรกรที่ให้ข้อมูลมีอายุระหว่าง 30-60 ปี (80.0%) โดยมีข้อมูลพื้นฐานทั่วไป ดังใน Table 1 เกษตรกรส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาจบประถมศึกษา มีพื้นที่ปลูกอ้อยเป็นของตนเอง และมากกว่าครึ่งหนึ่งเป็นพ่อบ้าน มีอาชีพรองทำการเกษตรอื่นๆ นอกจากการปลูกอ้อย เป็นสมาชิกกลุ่มที่เป็นทางการอย่างน้อยหนึ่งกลุ่ม นอกจากนี้เกษตรกรในกลุ่มนี้มีสภาพครอบครัวขนาดเล็กมีสมาชิก 3-5 คน (75.0%) และใช้แรงงานของสมาชิกในครอบครัวทำงานในไร่อ้อย (87.6%) จึงไม่มีความจำเป็นในการจ้างลูกจ้างประจำ ส่วนใหญ่จะจ้างลูกจ้างเป็นครั้งคราว

ความรู้พื้นฐานและการปฏิบัติในการป้องกันกำจัดโรคเส้ดำของเกษตรกร

เกษตรกรส่วนใหญ่รู้จักโรคเส้ดำ สามารถเรียกชื่อโรคและบอกอาการของโรคได้อย่างถูกต้อง (83.3%) และเมื่อสำรวจผู้ที่เคยได้รับความเสียหายจากโรคเส้ดำเข้าทำลายอ้อยในแปลงปลูกมีถึง 88.4% ซึ่งรวมทั้งผู้ที่ไม่สามารถเรียกชื่อโรคได้ เกษตรกรที่เคยได้รับความเสียหายดังกล่าวนี้ มีความรู้พื้นฐานและความเข้าใจเกี่ยวกับโรคเส้ดำดังรายละเอียดใน Table 2 คือ ไม่ทราบสาเหตุของโรค (93.8%) ไม่ทราบวิธีการเตรียมท่อนพันธุ์ก่อนปลูกด้วยการแช่สารเคมีป้องกันกำจัดโรคหรือการแช่ท่อนพันธุ์ด้วยน้ำอุ่นกำจัดและป้องกันโรค (90.4%) แต่ทราบความสำคัญของการใช้ท่อนพันธุ์ดีกว่า มีผลต่อผลผลิต คุณภาพและความหวาน (63.2%) และทราบวิธีการเลือกท่อนพันธุ์ที่มีคุณสมบัติ (67.5%)

การปฏิบัติในการป้องกันกำจัดโรคเส้ดำ เกษตรกรยังปฏิบัติไม่ถูกต้อง ได้แก่ การขุดต้นเป็นโรคแล้วทิ้งไว้ในแปลงปลูก เมื่อเกิดโรคขึ้นในแปลงปลูกปล่อยทิ้งไว้ไม่มีการแก้ไข ถอนต้นเป็นโรคแล้วปลูกพันธุ์เดิม มีเปอร์เซ็นต์น้อยมากที่ปฏิบัติโดยการถอนต้นเป็นโรคทิ้งแล้วปลูกพันธุ์ใหม่ หรือปลูกพันธุ์จากแปลงขยายพันธุ์ และเมื่อเปรียบเทียบเกษตรกรที่ไม่รู้จักโรคและรู้จักโรคต่างก็มีการปฏิบัติในการป้องกันกำจัดไม่แตกต่างกัน (Table 3)

การเลือกพันธุ์ปลูกเกษตรกรนิยมปลูกพันธุ์ที่เขยวมากที่สุด (77.5%) โดยปลูกตามคำแนะนำของเพื่อนบ้าน โดยไม่ได้คำนึงถึงความต้านทานโรคของพันธุ์ เพราะหาไม่มีความรู้เกี่ยวกับพันธุ์ต้านทานโรค (83.2%) ไม่เคยปลูกพืชแซม (90.5%) ไม่เคยปลูกพืชหมุนเวียน (86.1%) เพื่อป้องกันกำจัดโรค สำหรับการกำจัดวัชพืชในแปลงปลูกเกษตรกรใช้วิธีการฉีดยาคลุมแปลงเพียงครั้งเดียวก่อนปลูก (63.0%) การกำจัดวัชพืชด้วยวิธีนี้อาจไม่สามารถกำจัดวัชพืชได้อย่างเด็ดขาด จากข้อมูลข้างต้นแสดงให้เห็นว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ขาดความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับโรคเส้ดำ รวมทั้งวิธีการปฏิบัติในการป้องกันกำจัดโรคที่ถูกต้อง โดยเฉพาะโรคนี้เกิดจากเชื้อราที่สามารถอยู่ข้ามฤดูได้ในดิน พืชอาศัยและวัชพืช การแพร่ระบาดของเชื้อสามารถติดไปกับพาหะต่างๆ ได้แก่ ท่อนพันธุ์ ดังนั้นถ้าเกษตรกรไม่ปฏิบัติในการป้องกันกำจัดโรคเส้ดำในแปลงปลูกให้ถูกต้องสม่ำเสมอ โรคนี้ก็จะไม่สามารถกำจัดให้หมดไป แต่กลับจะยังเป็นการส่งเสริมให้เชื้อแพร่ระบาดและเพิ่มความรุนแรงมากยิ่งขึ้น

ความสัมพันธ์ของเกษตรกรกับสื่อบุคคลและสื่อมวลชนที่มีผลต่อการถ่ายทอดความรู้ไปสู่เกษตรกรชาวไร่อ้อย

การเรียนรู้ของเกษตรกรที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติในการป้องกันกำจัดโรคเส้ดำ ด้วยการเข้ารับการฝึกอบรมมีจำนวนน้อยมาก (9.3%) การศึกษาความสัมพันธ์ของเกษตรกรที่ไม่เคยได้รับความเสียหายและเคยได้รับความเสียหายจากโรคเส้ดำกับสื่อบุคคลและสื่อมวลชน การถ่ายทอดความรู้ให้กับเกษตรกร (Table 4. 5) แสดงให้เห็นว่า เกษตรกรทั้ง 2 กลุ่มมีความสัมพันธ์กับสื่อทั้ง 2 ประเภทไม่แตกต่างกัน สื่อบุคคลที่มีความสัมพันธ์กับเกษตรกรมากที่สุด คือ เพื่อนบ้าน (81.4%) อันดับรองลงมาคือ หัวหน้าโควัด้า หรือโรงงาน (65.9%) เกษตรตำบล (37.2%) เกษตรอำเภอ (35.7%) ตามลำดับ สื่อมวลชนที่เกษตรกรมีความสัมพันธ์หรือมีความถี่ในการรับถ่ายทอดความรู้มากที่สุดคือ รายการเกษตรทางโทรทัศน์ (92.2%) และรายการเกษตรทางวิทยุกระจายเสียง

Table 4 The relationship between the cane farmers whose fields have never and ever been infected by smut disease and personal media.

Type of personal media	Farmers whose fields have been infected	Farmers who have related to personal media		χ^2
		Never(%)	Ever(%)	
Kaset tambol	never	60.0	40.0	0.050 NS
	ever	63.2	36.8	
	total	62.8	37.2	
Kaset amphor	never	66.7	33.3	0.040 NS
	ever	64.0	36.0	
	total	64.3	35.7	
Provincial extension officer	never	80.0	20.0	0.004 NS
	ever	80.7	19.3	
	total	80.6	19.4	
Agricultural government officer	never	80.0	20.0	0.100 NS
	ever	76.3	23.7	
	total	76.7	23.7	
Agricultural private officer	never	66.7	33.3	2.784 NS
	ever	84.2	15.8	
	total	82.2	17.8	
Farmer leader	never	80.0	20.0	0.625 NS
	ever	70.2	29.8	
	total	71.3	28.7	
Neighbour	never	20.0	80.0	0.021 NS
	ever	18.4	81.6	
	total	18.6	81.4	
Sugar mills	never	40.0	60.0	0.262 NS
	ever	33.3	66.7	
	total	34.1	65.9	

Table 5 The relationship between the cane farmers whose fields have never and ever been infected by smut disease and mass media.

Type of mass media	Farmers whose fields have been infected	Farmers who have related to mass media		χ^2
		Never(%)	Ever(%)	
Newspaper	never	73.3	26.7	1.610 NS
	ever	56.1	43.9	
	total	58.1	41.9	
Agricultural radio programme	never	26.7	73.3	0.418 NS
	ever	35.1	64.9	
	total	34.1	65.9	
Agricultural TV programme	never	13.3	86.7	0.739 NS
	ever	7.0	93.0	
	total	7.8	92.2	

NS = Non Significant

(65.9%) จากข้อมูลนี้ แสดงว่าเกษตรกรยังได้รับการติดต่อจากเจ้าหน้าที่ของรัฐน้อยเกินไป โดยเฉพาะผู้ที่มิหน้าที่ถ่ายทอดหรือแนะนำความรู้ที่ถูกต้องให้กับเกษตรกรน้อย เมื่อเปรียบเทียบกับบุคคลประเภทอื่นๆ

ปัญหาและข้อเสนอแนะของเกษตรกรต่อการเพิ่มผลผลิต

เกษตรกรส่วนใหญ่มีปัญหาเรื่องน้ำที่ใช้ในการเพาะปลูกไม่เพียงพอ การขายผลผลิตอ้อยได้ราคาต่ำ ราคาปุ๋ย ราคาสารเคมีป้องกันกำจัดโรคและแมลงสูง ราคาท่อนพันธุ์แพง คุณภาพของท่อนพันธุ์ไม่สมบูรณ์ และไม่มีมีความต้านทานโรค นอกจากนี้ยังมีปัญหาเรื่องค่าจ้างแรงงานสูง ข้อเสนอแนะของเกษตรกรต้องการให้รัฐช่วยในเรื่องของการจัดการน้ำให้มีน้ำใช้อย่างเพียงพอและปรับราคาผลผลิตให้สูงขึ้น เพื่อจะได้มีเงินทุนพอที่จะซื้อปุ๋ย สารเคมี ป้องกันกำจัดโรคและท่อนพันธุ์ที่มีคุณภาพ เพราะถ้าต้องกู้เงินมาลงทุนจะต้องเสียค่าดอกเบี้ยสูง

สรุป

ชาวไร่อ้อยส่วนใหญ่ประสบปัญหาเรื่องโรคเส้ดำ ทำความเสียหายแปลงปลูก เพราะยังขาดความรู้เกี่ยวกับโรคและวิธีการปฏิบัติที่ถูกต้อง เพื่อสนับสนุนให้เกษตรกรมีความรู้ความสามารถนำความรู้ไปใช้ปฏิบัติในการป้องกันกำจัดโรคเส้ดำ เพื่อเพิ่มผลผลิตที่มีคุณภาพ เจ้าหน้าที่ของรัฐรวมทั้งบุคลากรขององค์กรต่างๆ ที่เกี่ยวข้องควรเร่งในการถ่ายทอดความรู้ให้กับเกษตรกรอย่างมีประสิทธิภาพ โดยการติดต่อส่วนตัว เป็นกลุ่ม ด้วยวิธีการฝึกอบรม สาธิต หรือให้ความรู้ผ่านรายการเกษตรทางโทรทัศน์ หรือวิทยุ กระจายเสียงศึกษา ค้นคว้าหาพันธุ์อ้อยต้านทานต่อโรคเส้ดำ นอกจากนี้หน่วยงานหรือองค์กรต่างๆ ที่เกี่ยวข้องควรให้การสนับสนุนนักวิชาการ นักวิจัย ให้มีการค้นคว้า ศึกษาเทคนิคใหม่ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อเกษตรกร ให้มีผลงานวิจัยออกเผยแพร่อย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกษตรกรได้มีโอกาสรับความรู้และนำวิทยาการเหล่านั้นไปปฏิบัติเพื่อการเพิ่มผลผลิต

เอกสารอ้างอิง

วันทนิย์ อุ่วาณิชย์. 2533. “โรคอ้อยที่สำคัญ” *กสิกร*, 63 (พ.ค. - มิ.ย.) 263-268.

วันทนิย์ อุ่วาณิชย์. 2533. “การทำให้แปลงพันธุ์อ้อย” *กสิกร* 63 (ก.ย. - ต.ค.) 436-443.

วันทนิย์ อุ่วาณิชย์ สุนีย์ ศรีสิงห์ และอนุสรณ์ กุศลวงศ์. 2534. “การศึกษาโรคเส้ดำของอ้อย” *รายงานผลการวิจัยสาขาพืช การประชุมทางวิชาการ* ของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ครั้งที่ 29 4-7 กุมภาพันธ์ 2534 มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

วันทนิย์ อุ่วาณิชย์ อนุสรณ์ กุศลวงศ์ และ นิยม จิวจัน. 2529. “การปรับปรุงอัตราและวิธีการใช้สารป้องกันกำจัดโรคเส้ดำ” *รายงานประจำปี 2529 กลุ่มงานวิจัยโรคพืชไร่ กองโรคพืชและจุลชีววิทยา กรมวิชาการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์* กรุงเทพฯ หน้า 60-67.

ธนากร จารุพัฒน์ วิชัย ก่อประดิษฐ์สกุล นิพนธ์ ทวีชัย และศศิณาน แก้ววงศ์. 2526. “โรคเส้ดำ” *โรคอ้อยในประเทศไทย* ฟินนีพับบลิชชิง กรุงเทพฯ หน้า 29-34.

สุนีย์ ศรีสิงห์ วันทนิย์ อุ่วาณิชย์ อนุสรณ์ กุศลวงศ์ และ สออง ชัยรินทร์. 2528. “ผลของวิธีการแช่น้ำร้อนเพื่อกำจัดโรคอ้อยที่สำคัญ กับพันธุ์อ้อยที่นิยมปลูกในประเทศไทย” *รายงานประจำปี 2528 กลุ่มงานวิจัยโรคพืชไร่ กองโรคพืชและจุลชีววิทยา กรมวิชาการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์* กรุงเทพฯ หน้า 1-9.

อนุสรณ์ กุศลวงศ์ และวันทนิย์ อุ่วาณิชย์. 2528. “สาเหตุและหลักการป้องกันกำจัดโรคอ้อย” *โรคอ้อย* สำนักพิมพ์แสงแดด กรุงเทพฯ หน้า 14-19.

อนุสรณ์ กุศลวงศ์ และวันทนิย์ อุ่วาณิชย์. 2532. “การทดสอบประสิทธิภาพของสารป้องกันกำจัดโรคเส้ดำของอ้อย” *รายงานประจำปี 2535 กลุ่มงานวิจัยโรคพืชไร่ กองโรคพืชและจุลชีววิทยา. กรมวิชาการเกษตร กระทรวงเกษตร และสหกรณ์* กรุงเทพฯ หน้า 21-26.